

U s n e s e n í

Rady vlády pro lidská práva

ze dne 1. července 2025

K podpoře novely trestního zákoníku

Rada vlády pro lidská práva

- I. *P ř i p o m í n á* své usnesení ze dne 5. dubna 2024, kterým přivítala předložení návrhu novely trestního zákoníku a doporučila přijetí v současném volebním období Poslanecké sněmovny,
- II. *V í t á* [společné prohlášení nevládních organizací k projednání novely trestního zákoníku v Senátu](#),
- III. *A p e l u j e* na senátory a senátorky, aby novelu schválili ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou.

Odůvodnění

Novela trestního zákoníku (sněmovní tisk 861 a senátní tisk 143) je klíčovou změnou trestní politiky státu představenou v tomto volebním období. Návrh reaguje na dlouhodobé nedostatky a je základním stavebním kamenem pro modernější přístup k trestní policii. Takový přístup, který netrestá nadměrně, vězněné osoby rehabilituje a obětem poskytuje podporu.

Návrh zákona již minulosti projednala Rada vlády pro lidská práva a její Výbor proti mučení. Návrh zákona též podpořila zmocněnkyně vlády pro lidská práva. Ta též uvítala, že návrh vyhověl jejím připomínkám, zejména v souvislosti s předsudečnou trestnou činností.

Návrh byl 30. 5. 2025 schválen ve třetím čtení Poslaneckou sněmovnou. Následně návrh dne 25. 6. 2025 projednal Ústavně-právní výbor Senátu. Ten přijal jeden pozměňovací návrh a doporučil Senátu projednávaný návrh vrátit Poslanecké sněmovně.

Rada vnímá, že takto systémová změna vyvolává legitimní politickou diskuzi. Zároveň však upozorňuje na významné riziko, že v případě vrácení novely Poslanecké sněmovně nebude projednání dokončeno před koncem volebního období.

Novela, jestliže bude schválena, přinese řadu pozitivních bodů:

- Snížení nadměrné trestní represe u méně společensky závažné kriminality
- Snížení neúměrně vysokých trestů za nakládání s konopím
- Rozšíření postihu předsudečné pohnutky na další trestné činy a skupiny osob včetně lidí se zdravotním postižením
- Rozšíření možnosti ukládat peněžitě tresty
- Zavedení dětského certifikátu, který zabrání lidem s minulostí násilných nebo sexuálních trestních činů pracovat s dětmi

Tyto změny budou mít další pozitivní důsledky. Snížení nadměrné trestní represe povede k uvolnění kapacit věznic, což umožní naplnit doporučený lidskoprávní standard CPT ohledně ubytovací plochy v přepočtu na jednu vězněnou osobu. Rozšíření peněžitých trestů je pak

přínosem pro oběti trestné činnosti, protože tato změna navýší dobytnost nároků na náhradu škody.

Nepřijetí novely by vedlo k tomu, že systém vězeňství a trestní politiky bude muset čekat na pozitivní změny až v příštím volebním období. Proto Rada apeluje na senátory a senátorky, aby novelu schválili ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou. Místo pozměňovacích návrhů, které mohou ohrozit přijetí novely jako celku je vhodnější postup předložit navržené změny formou novely po začátku příštího volebního období Poslanecké sněmovny.